

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

23 בדצמבר 2013

826

כ' בטבת התשע"ד

עמוד

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 112), התשע"ד-2013 188

הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 112), התשע"ד-2013

- תיקון סעיף 1
1. בפקודת התעבורה' (להלן – הפקודה), בסעיף 1 –
 - (1) בהגדרה "בעל", בפסקה (4), בסופה יבוא "שנרשמו ברישיון הרכב";
 - (2) בהגדרה "רכב", במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";
 - (3) בהגדרה "עבירת תעבורה", בסופה יבוא "ועבירה לפי סעיף 2 לפקודת הביטוח";
 - (4) אחרי ההגדרה "עגלה" יבוא:

"עובר דרך" – המשתמש בדרך לנסיעה, להליכה, לעמידה, לרכיבה או לכל מטרה אחרת";
 - (5) בהגדרות "ערובה" ו"פוליסה", במקום "פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש]", התש"ל-1970" יבוא "פקודת הביטוח";
 - (6) בהגדרה "מפקח על התעבורה", במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";

ד ב ר י ה ס ב ר

כמה פעמים. מוצע להגדירם בסעיף 1 לפקודה כ"פקודת הביטוח", "חוק סדר הדין הפלילי" ו"חוק העונשין" בהתאמה, ולתקן בהתאם לכך את הנוסח בשאר הסעיפים.

סעיף 1 להגדרה "בעל" – הפקודה קובעת כי במקרים שבהם בעל הרכב הרשום הוא קטין או חסוי, יראו את ההורה או האפוטרופוס, לפי העניין, בעל הרכב. כדי לממש את החובות החוקיות הנובעות מהיותו של ההורה או האפוטרופוס בעל הרכב כאמור, כגון אחריות בעבירות תעבורה לפי סעיף 227 לפקודה, או אחריות לתשלום אגרת השימוש בכביש אגרה לפי חוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ"ה-1995, מוצע לקבוע כי יראו אותם כבעל הרכב רק אם הם רשומים ברישיון הרכב, וזאת כדי שצעם קיומם וזהותם יהיו ידועים למי שמבקש להטיל אחריות על בעל הרכב. יצוין כי בפועל הורים נרשמים ברישיונות הרכב של קטינים באופן אוטומטי, ואפוטרופסים נרשמים ברישיונות הרכב של חסויים באותם מקרים שבהם הצו למינויים דווח לרשות הרישוי.

להגדרה "עבירת תעבורה" – "עבירת תעבורה" מוגדרת בפקודה כ"עבירה על פקודה זו ועל התקנות. לרבות חוקי העזר שהותקנו לפיה". פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התשל"ג-1973 (להלן – פקודת הביטוח). קובעת חובת עריכת ביטוח כתנאי לשימוש ברכב. מההגדרה האמורה של "עבירת תעבורה" עולה כי הפרתה של חובת עריכת הביטוח כאמור אינה מהווה עבירת תעבורה, אף כי היא בסמכותו של בית משפט לתעבורה, לפי סעיף 25 לפקודה. לפיכך מוצע לקבוע כי גם הפרת חובה זו תיחשב עבירת תעבורה לפי הפקודה ובכך אף יתאפשר לקבוע אותה כעבירת קנס לפי סעיף 30 לפקודה, כפי שנעשה לגבי עבירות דומות של העדר רישיון רכב או רישיון נהיגה.

כללי התחבורה היבשתית מתאפיינת בדינמיות רבה לנוכח מספר האנשים שלהם היא נוגעת, תופעות חברתיות כלליות המשפיעות עליה (כגון שינויים בהרגלי צריכת האלכוהול), שינויים בתשתיות הדרכים והתפתחויות בטכנולוגיית כלי הרכב. אלה, נוסף על השינויים בעלי אופי חוקתי במשפט הפלילי ושינויים בטכנולוגיות ובתהליכי העבודה המשמשים לאכיפה, מחייבים תיקון שוטף של דיני התעבורה והסדרי האכיפה לגביהם.

כך למשל, ועדת השרים לענייני ביטוח דורכים בישיבתה מיום כ"ח בטבת התשע"א (4 בינואר 2011) החליטה לאמץ המלצות של צוות משפטנים בראשות כבוד השופט אביטל חן, בתחום של החמרת אמצעי האכיפה ושיפורים בסדרי הדין בבתי המשפט לתעבורה, והן מקבלות ביטוי בהוראות החוק המוצע לצד תיקונים נוספים, והכול כמפורט להלן.

סעיפים 1, 2, 4, 9 עד 12, 17, 25, 28, 30, 33, 35, 37, 39, 42, 44 עד 50

במקומות שונים בפקודת התעבורה (להלן – הפקודה) נעשה שימוש לסירוגין במונחים "השר", "שר התחבורה" ו"שר התחבורה והבטיחות בדרכים". מוצע לקבוע בסעיף 1 לפקודה כי "השר" לעניין הפקודה יהיה שר התחבורה והבטיחות בדרכים, ולתקן בהתאם לכך את הנוסח בשאר הסעיפים.

סעיפים 1, 3, 5, 6, 9, 10, 12, 16, 19, 23, 34 עד 36, 41, 43, 45, 48, 52 עד 55

הפקודה מאזכרת את פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970, את חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, ואת חוק העונשין התשל"ז-1977,

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; התשע"ב, עמ' 758.

- (7) בהגדרה "תעודת ביטוח" ו"תעודת ערובה", במקום "פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970" יבוא "פקודת הביטוח";
- (8) אחרי ההגדרה "תעודת ביטוח" ו"תעודת ערובה" יבוא:
- "חוק סדר הדין הפלילי" – חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982;²
- "חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977;³
- "פקודת הביטוח" – פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970;⁴
- "השר" – שר התחבורה והבטיחות בדרכים.

2. בסעיפים 3(א), 4(א) ו-12 לפקודה, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".
תיקון סעיפים 3, 4 ו-12
3. בסעיף 12א(ב) (2) לפקודה, המילים "[נוסח משולב], התשמ"ב-1982" – יימחקו.
תיקון סעיף 12א
4. בסעיפים 13, 14א(א), 14ב(ב) ו-14ג(ג), 14ד(ב), 14ה(א) (2), (ג) ו-14ד(ד), 14א(ב), 14ב(ב), 18 ו-19 תיקון סעיפים 13, 14א, 14ב, 14ד, 14ה, 16א, 16ב, 18 ו-19
5. בסעיף 25(א) לפקודה –
(1) בפסקה (2), במקום "סעיפים 2, 17" יבוא "סעיפים 17" ובמקום "לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970" יבוא "לפקודת הביטוח";
(2) אחרי פסקה (3) יבוא:
"3א) עבירות על חוק פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996, ועל הצווים שניתנו לפיו, הנוגעים לתעבורה ולכלי רכב";
(3) בפסקה (6), המילים "התשל"ז-1977" – יימחקו.
6. בסעיף 27(ג) לפקודה, המילים "התשל"ז-1977" – יימחקו.
תיקון סעיף 27
7. בסעיף 27א לפקודה –
(1) בסעיף קטן (א), בסיפה, במקום הקטע החל במילים "של הסרט" עד המילים "שהובא למצלמה" יבוא "של הצילום שנשמר בסרט, וכי מרגע ביצוע הצילום";
(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

לטכנולוגיה ישנה של סרטים שיש להכניסם ולהוציאם מן המצלמה כדי להפיק תמונות. טכנולוגיה זו עוברת מן העולם, ובשנים האחרונות מצלמות האכיפה מבוססות על צילום הנשמר בזיכרון הדיגיטלי המצוי דרך קבע במצלמה ומשודר אל מחשבי גורמי האכיפה, בלי שיש צורך לגשת אל המצלמה. כמו כן, הצילומים הכוללים מידע נוסף על צילום חזותי כגון, מועד הצילום ומיקום המצלמה.

מוצע לתקן את הסעיף האמור, כך ש"סרט" יוגדר במפורש באופן רחב דיו כך שיכלול סוגי מדיה מגוונים ואת כל סוגי המידע שאמצעי מדיה כאמור מסוגלים לאחסן ולבטל את הדרישה שהתמונות יופקו דווקא מסרט אשר יוכנס אל המצלמה והוצא ממנה; הדרישה להבטיח שלא נעשו בסרט שינויים, תועבר לפי המוצע לצילום שנשמר בסרט, מהרגע שצולם.

סעיף 5 לפסקה (2) המוצעת

שירותים מסוימים בתחומי התעבורה כגון מחירי הנסיעה בתחבורה הציבורית, נתונים למשטר של פיקוח על מחירים, לפי חוק הפיקוח על מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996. הפרתם עשויה להיחשב הפרה גם של תקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן – תקנות התעבורה). כדי ליצור הסדר שלם לעניין סמכות הדין בהפרות לפי החוק האמור, מוצע לקבוע בסעיף 25 לפקודה, כי בית המשפט לתעבורה מוסמך לדון בעבירות על החוק האמור ועל הצווים שניתנו לפיו.

סעיף 7 סעיף 27א לפקודה קובע את התנאים לקבילות של צילומים שנערכו בדרך, והמשמשים להוכחת עבירות תנועה. הוראות אלה מתייחסות בעיקרן

² ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 320.

"(ב) בסעיף זה, "סרט" – לרבות קלטת, דיסקט, תקליטור, שבב או כל אמצעי אחר שנועד לאחסון של מידע חזותי, מידע מילולי, מידע מספרי או מידע אחר, המופק ממצלמה."

8. ביטול סעיף 28 סעיף 28 לפקודה – בטל.
9. תיקון סעיף 29 בסעיף 29 –
- (1) בסעיף קטן (א), המילים "התשכ"ה-1965" – יימחקו;
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "ושר התחבורה" יבוא "והשר".
10. תיקון סעיף 30 בסעיף 30 לפקודה –
- (1) בסעיף קטן (א), המילים "[נוסח משולב], התשמ"ב-1982" – יימחקו;
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".
11. תיקון סעיף 34 בסעיף 34 לפקודה, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".
12. תיקון סעיף 35 בסעיף 35 לפקודה, המילים "התשל"ז-1977" – יימחקו, ובמקום "שר התחבורה" יבוא "השר".
13. הוספת סעיף 338 אחרי סעיף 38 לפקודה יבוא:
- "פסילת מינימום 338 א. הורשע אדם – שישה חודשים
- (1) בעבירה מן העבירות המפורטות בתוספת הראשונה שגרמה לתאונת דרכים שבה נחבל אדם או ניוזק רכוש;
- (2) בעבירה מן העבירות המפורטות בתוספת השנייה שגרמה לתאונת דרכים שבה נחבל אדם חבלה של ממש;
- דינו – נוסף על כל עונש אחר – פסילה מקבל או מהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משישה חודשים; ואולם רשאי בית משפט, בנסיבות מיוחדות שיפרט בפסק הדין, להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר."
14. תיקון סעיף 39 בסעיף 39 לפקודה, במקום "בסעיף 38" יבוא "בסעיפים 38 ו-338 א."

ד ב ר י ה ס ב ר

חמורות יותר מן הנסיבות המנויות בסעיפים 37 ו-38 אך קלות מאלה המנויות בסעיף 39, והיא בשל עבירה מן העבירות המנויות בתוספת הראשונה שגרמה לתאונת דרכים שבה נחבל אדם או ניוזק רכוש, או בשל עבירה מן העבירות המנויות בתוספת השנייה, שגרמה לתאונת דרכים שבה נחבל אדם חבלה של ממש. עונש מינימום מוצע זה, בדומה לעונשי המינימום הקבועים בסעיפים 37, 38, 39, 338 המוצע ו-40 לפקודה ייווסף לכל עונש אחר ובית המשפט יהיה רשאי להפחיתו בנסיבות מיוחדות שיפרט בפסק הדין.

סעיף 14 סעיף 39 לפקודה קובע כי נהג שעבר פעם שנייה בתוך שנתיים עבירה שחל עליה עונש מינימום של פסילת רישיון נהיגה לשלושה חודשים לפי סעיף 38 לפקודה, עונש המינימום לגביו יהיה פסילת רישיון נהיגה לשנה. מוצע לקבוע שהוראה זו תחול גם על עבירה חוזרת על העבירות שעליהן יחול סעיף 338 המוצע.

סעיף 8 סעיף 28 לפקודה, שכותרתו "סמכות לעצור בלי צו" קובע: "כל שוטר רשאי לתפוס, בלי צו מעצה, נהג של רכב העובר לעניו עבירה לפי סעיפים 62 ו-63 אם אינו מגיד את שמו ומענו או אינו מציג את רישיונו, כנדרש לכך, או אם אין על הרכב סימן הזהוי שנקבע."

סעיף זה אינו עולה בקנה אחד עם הוראות חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, ולפיכך מוצע לבטלו, כך שלעניין עיכוב או מעצר של נהגים יחולו הוראות החוק האמור.

סעיף 13 סעיפים 37, 38 ו-39 לפקודה קובעים עונש מינימום של פסילה מהחזיק ברישיון נהיגה למשך חודשיים, שלושה חודשים או שנה, בהתאמה, בשל עבירה מהעבירות המנויות בתוספת הראשונה או בשל עבירה מהעבירות המנויות בתוספת השנייה, בתנאים המפורטים בסעיפים האמורים.

מוצע לקבוע מדרגה נוספת של עונש מינימום, פסילה מהחזיק ברישיון נהיגה למשך שישה חודשים, בנסיבות

"פסילת מינימום בשל נהיגה בשכרות
(א) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף 62(3), דינו – נוסף על כל עונש אחר – פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה לתקופה שלא תפחת מן המפורט להלן, לפי העניין:

(1) שישה חודשים –

(א) אם הורשע בלא שקיימת לגביו תוצאה של בדיקת דגימות;

(ב) אם הורשע לפי תוצאות בדיקת דגימות ובגופו נמצא תוצר חילוף חומרים בלתי פעיל של סם מסוכן מסוג קנבוס;

(2) שנה אחת – אם הורשע לפי תוצאות בדיקת דגימות, ובגופו נמצא אחד מאלה:

(א) אם הורשע לפי פסקה (3) להגדרת "שיכור" – אלכוהול בריכוז שהוא עד פי אחד וחצי מריכוז האלכוהול המותר בגוף;

(ב) אם הורשע לפי פסקה (3א) להגדרת "שיכור" – אלכוהול בריכוז שהוא עד ריכוז האלכוהול המותר בגוף;

(3) 24 חודשים – אם הורשע לפי תוצאות בדיקת דגימות, ובגופו נמצא אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

טעמים מיוחדים של ממש. תופעה זו הביאה לריבוי ערעורים על גזירת העונש בתיקי שכרות, כדי למנוע עיוות של המדיניות העונשית.

אשר על כן מוצע לדרג את עונש המינימום על עבירות נהיגה בשכרות, כדלקמן:

1. פסילת רישיון נהיגה לתקופה של שישה חודשים – כשקיומה של השכרות נקבע בלא בדיקת דגימת נשיפה, דגימת שתן או דגימת דם (להלן – בדיקת דגימות) או שהשכרות מתבטאת לפי תוצאות בדיקת דגימות, המעידה על קיומו של תוצר חילוף חומרים בלתי פעיל של סם מסוכן מסוג קנבוס בגופו של הנהג;

2. פסילת רישיון נהיגה לתקופה של שנה אחת – כשבבדיקת דגימות נמצא בגופו של הנהג אלכוהול בריכוז שהוא עד פי אחד וחצי מריכוז האלכוהול המותר בגוף, ואם מדובר בנהג שחל עליו ריכוז מותר מופחת לפי פסקה (3א) להגדרת "שיכור" שבסעיף 64 לפקודה, בגופו נמצא עד ריכוז האלכוהול המותר;

3. פסילת רישיון נהיגה לתקופה של שנתיים – כשבבדיקת דגימות נמצא בגופו של הנהג אלכוהול בריכוז שהוא מעל פי אחד וחצי ועד פי שלושה מריכוז האלכוהול המותר בגוף, ואם הוא נהג שחל עליו הריכוז המופחת כאמור, בגופו נמצא אלכוהול בריכוז שבין ריכוז האלכוהול המותר בגוף ועד פי אחד וחצי מהריכוז האמור, תוצר חילוף

סעיף 15 סעיף 39א לפקודה קובע כך: "הורשע אדם על עבירה כאמור בסעיף 62(3), דינו – בנוסף לכל עונש אחר – פסילה מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משנתיים, ואם כבר הורשע על עבירה זו בשנה שקדמה לאותה עבירה – פסילה לתקופה שלא תפחת מארבע שנים; אולם רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק הדין, להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר"

עונש מינימום מעורר קושי משני טעמים עיקריים:

1. קיים הבדל משמעותי בין רמת הסיכון שיוצר נהג שבגופו רק מעט אלכוהול מעל המותר, לבין רמת הסיכון שיוצר מי שבגופו רמת אלכוהול בריכוז רב בהרבה מהמותר, ועונש המינימום הקיים אינו מתייחס להבדלים אלה;

2. חומרת עונש המינימום גורמת לכך שנאשמים אינם מודים באשמה גם כשידוע להם שהיו שיכורים בעת שנהגו, בתקווה שניהול המשפט יחלץ אותם באופן כלשהו מעונש המינימום. התוצאה היא עומס עצום על בתי המשפט לתעבורה, הגורם לפיגורים גדולים מאוד בכלל הדיונים בבתי משפט אלה.

לנוכח אלה, התפתחה פסיקה בחלק מבתי המשפט לתעבורה, המפרשת בצורה מרחיבה את המונח "טעמים מיוחדים שיפרש" שבהתקיימם מוסמך בית המשפט להקל מעונש המינימום, ונכללות בו גם נסיבות שאין בהן משום

- (א) אם הורשע לפי פסקה (3) להגדרת "שיכור" – אלכוהול בריכוז שהוא מעל פי אחד וחצי ועד פי שלושה מריכוז האלכוהול המותר בגוף;
- (ב) אם הורשע לפי פסקה (3א) להגדרת "שיכור" – אלכוהול בריכוז שבין ריכוז האלכוהול המותר בגוף ועד פי אחד וחצי מהריכוז האמור;
- (ג) תוצר חילוף חומרים בלתי פעיל של סם מסוכן מסוג קנבוס, בשילוב עם אלכוהול בכל ריכוז שהוא;
- (ד) תוצר חילוף חומרים בלתי פעיל של סם מסוכן, שאינו קנבוס;

(4) 36 חודשים –

- (א) אם הורשע לפי תוצאות בדיקת דגימות ובגופו נמצא אחד או יותר מאלה:
- (1) אם הורשע לפי פסקה (3) להגדרת "שיכור" – אלכוהול בריכוז שהוא מעל פי שלושה מריכוז האלכוהול המותר בגוף;
- (2) אם הורשע לפי פסקה (3א) להגדרת "שיכור" – אלכוהול בריכוז שהוא מעל פי אחד וחצי מריכוז האלכוהול המותר בגוף;
- (3) סם מסוכן או תוצר חילוף חומרים פעיל של סם מסוכן;
- (4) תוצר חילוף חומרים בלתי פעיל של סם מסוכן, שאינו קנבוס, בשילוב עם אלכוהול בכל ריכוז שהוא;
- (ב) אם בשל הנהיגה ברכב בהיותו שיכור גרם לתאונת דרכים שכתוצאה ממנה נפגע אדם או ניוזק רכוש, והורשע בשל כך;
- (ג) אם הורשע בשל סירוב לתת דגימת נשיפה, דגימת דם או דגימת שתן לפי סעיף 64ד(א).

ד ב ר י ה ס ב ר

שאינו קנבוס, בשילוב אלכוהול בכל ריכוז שהוא, אם בשל הנהיגה ברכב בהיותו שיכור גרם לתאונת דרכים שכתוצאה ממנה נפגע אדם או ניוזק רכוש, והורשע בשל כך, או כשהנהג מסרב לעבור בדיקת דגימות.

לפי המוצע, כפל העונש במקרה של הרשעה שנייה יחול אם ההרשעה השנייה היתה בתוך שנתיים מן ההרשעה בעבירה הראשונה.

מוצע להותיר את סמכותו של בית המשפט לחרוג מתקופות פסילת המינימום המוצעות בנסיבות מיוחדות שיפורטו בפסק הדין.

חומרים בלתי פעיל של סם מסוכן מסוג קנבוס בצירוף אלכוהול בכל ריכוז שהוא, או תוצר חילוף חומרים בלתי פעיל של סם מסוכן שאינו קנבוס;

4. פסילת רישיון נהיגה לתקופה של שלוש שנים – כשבדיקת דגימות נמצא בגופו של הנהג אלכוהול בריכוז שהוא מעל פי שלושה מריכוז האלכוהול המותר בגוף ואם הוא נהג שחל עליו ריכוז אלכוהול מופחת – נמצא בגופו אלכוהול בריכוז שהוא מעל פי אחד וחצי מריכוז האלכוהול המותר בגוף, כשנמצא בגופו סם מסוכן פעיל או תוצר חילוף חומרים פעיל של סם מסוכן, כשבגופו נמצא תוצר חילוף חומרים בלתי פעיל של סם מסוכן,

(ב) הורשע אדם בעבירה כאמור בסעיף קטן (א) (להלן – העבירה הנוכחית), ובשתי השנים שקדמו לביצוע העבירה הנוכחית כבר הורשע בעבירה כאמור, דינו – נוסף על כל עונש אחר – פסילה מקבל או מהחזיק רישיון לתקופה שלא תפחת מכפל התקופה החלה לגבי העבירה הנוכחית כאמור בסעיף קטן (א).

(ג) על אף האמור בסעיף זה, רשאי בית המשפט בנסיבות מיוחדות שיפרט בפסק הדין, להורות על פסילה לתקופה קצרה יותר.

(ד) בסעיף זה –

”בדיקת דגימות” – בדיקת דגימת נשיפה, דגימת שתן או דגימת דם;

”הגדרת ”שיכור” – ההגדרה ”שיכור” שבסעיף 64ב6;

”סם מסוכן” – כהגדרתו בסעיף 64ב6;

”קנבוס” – דלתה-טטראהידרו-קאנאבינולים כמשמעותו בפרט 4 בסימן ב' בחלק א' לתוספת הראשונה לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973⁵;

”ריכוז האלכוהול המותר בגוף” – הריכוז שנקבע לפי פסקה (3) להגדרה ”שיכור”.

16. בסעיף 40א(א)(1), המילים ”התשל”ז-1977” – יימחקו. תיקון סעיף 40א
17. בסעיף 41, במקום ”שר התחבורה” יבוא ”השר”. תיקון סעיף 41
18. בסעיף 42 לפקודה – תיקון סעיף 42

(1) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

”(ב) הוטלה פסילה לפי סעיף 35 וטרם החלה או טרם הסתיימה תקופת פסילה קודמת שהוטלה עליו לפי אותו סעיף, תהיה הפסילה שהוטלה כאמור מצטברת לקודמתה ותקופתה תחל בתום תקופת הפסילה הקודמת; הוטלה פסילה לפי הסעיף האמור, רשאי בית המשפט להורות כי תקופות הפסילות שהוטלו כאמור או חלק מהן יהיו חופפות.”;

ד ב ר י ה ס ב ר

מתוכן את הפסילה שהטילה רשות הרישוי, אף כי הם אינם מוסמכים כלל לדון בפסילות אלה והמידע והצדדים הרלוונטיים לפסילה זו אינם לפנייהם. מוצע לתקן את לשון הסעיף באופן שיבהיר כי הסמכות להורות על רישוי פסילה חדשה בחופף לפסילה קודמת מתייחסת אך ורק לפסילות שהוטלו בידי בית המשפט לפי סעיף 35 לפקודה, דהיינו פסילות שהוטלו כעונש על עבירות תעבורה. עם זאת, לבית המשפט תהיה הסמכות להורות כי תקופות הפסילות שהטיל לפי סעיף 35 או חלק מהן יהיו חופפות.

נוסף על כך קובע הסעיף בסעיף קטן (א) כי הפסילה שהטיל בית המשפט תחל ביום מתן גזר הדין, אך בחישוב

סעיף 18 סעיף 42 לפקודה, שכותרתו ”פסילה וחישוב תקופתה” קובע בסעיף קטן (ב) שבו כדלקמן:

”(ב) הוטלה פסילה על מי שנדון לפסילה במשפט קודם אשר תקופתה טרם נסתיימה, תהיה הפסילה שהוטלה כאמור מצטברת לקודמתה ותקופתה תחל בתום הפסילה הקודמת.”

בפועל בתי המשפט מפרשים סעיף זה בהרחבה וקובעים כי פסילה שהטילו תהיה חופפת לפסילות שהטילו רשויות אחרות – בעיקר מדובר בפסילות של רשות הרישוי לפי שיטת הניקוד, ובכך למעשה מרוקנים

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526.

(2) בסעיף קטן (ג) –

(1) בפסקה (1), אחרי "מסירת הרישיון" יבוא "או מסמך אחר שנקבע לכך";

(2) בפסקה (2), אחרי "עונש מאסר" יבוא "בפועל, שלא בעבודת שירות".

19. בסעיף 44, המילים "התשל"ז-1977" – יימחקו.

20. בסעיף 46 לפקודה –

(1) האמור בו יסומן "(א)" ובו, אחרי "בעל רישיון נהיגה" יבוא "נוהג ברכב", אחרי "מהחזיק בו" יבוא "או את הנוהג מקבל רישיון נהיגה", במקום "מהחזיק ברישיון" יבוא "כאמור" ובמקום "או עד שתבוטל הפסילה" יבוא "והכול בכפוף להחלטת בית המשפט";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) הוגש כתב אישום בעבירה מן העבירות המנויות בתוספת השישית לחוק סדר הדין הפלילי ולא התייצב הנאשם לדיון בו, יורה בית המשפט על פסילתו מקבל או מהחזיק ברישיון נהיגה עד למתן פסק דין בעניינו אלא אם כן התקיימו נסיבות מיוחדות שיפרט בית המשפט בהחלטתו.

(ג) יראו נאשם שבית משפט הורה בעניינו כאמור בסעיף קטן (ב) כמי שהודע לו כי נפסל כאמור באותו סעיף, מאותו המועד, ובלבד שהנאשם הוזמן לדיון בבית משפט לפי סעיף 237 לחוק סדר הדין הפלילי או שנמסרה לו הודעה על הדיון לפי סעיף 97 לחוק האמור, וההזמנה או ההודעה כאמור כללה אזוהרה, בכתב או בעל פה, לפי העניין, שאם לא יתייצב לדיון הוא עשוי להיפסל מקבל או מהחזיק ברישיון נהיגה כאמור בסעיף זה."

21. בסעיף 46 לפקודה –

(1) בסעיף קטן (א), המילים "נגד בעל רישיון נהיגה" – יימחקו, אחרי "על פסילתו" יבוא "של הנאשם מקבל או" ובסופו יבוא "ואולם רשאי הוא שלא להורות על פסילה כאמור אם שוכנע, מנימוקים שיפרט, כי אין בנהיגתו של הנאשם משום סכנה לציבור";

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים 46 ו-46 לפקודה מסדירים פסילת סעיפים 20, 21 ו-58 רישיון נהיגה עד גמר בירור הדין של מי שיש יסוד מספיק להאשימו בעבירות

מסוימות המנויות בסעיף 46 לפקודה או על נאשמים בגרימת תאונות דרכים קטלניות. נוסח הסעיפים מאפשר הטלת פסילה זו רק על "בעל רישיון נהיגה", כך שלגבי חשודים ונאשמים שעברו את העבירות המיוחסות להם בלא רישיון נהיגה, אין לבית המשפט סמכות למנוע מהם את האפשרות לקבל רישיון נהיגה ולנהוג, במהלך בירור דינם. כך נוצרה מציאות חסרת היגיון ולפיה מצבם של אלה שעצם נהיגתם במועד אירוע התאונה היתה אסורה, טוב ממצבם של מי שנהיגתם כשלעצמה היתה כדיון. לפיכך מוצע לתקן את נוסח הסעיפים האמורים כך שתיווסף הסמכות לפסול את הנהוג שמתקיימים בו התנאים שבסעיפים האמורים, מקבלת רישיון נהיגה עד גמר בירור הדיון בעניינו.

נוסף על כך דיון לגבי שאלת הטלת פסילה עד תום ההליכים לפי סעיף 46 לפקודה עשוי להימשך כמה ימים, נגון במקרה שבו הסנגור ביקש דחייה בדיון כדי לעיין בחומר הראיות. מאחר שבמקרים רבים כתב האישום מוגש

התקופה כאמור, לא תובא בחשבון התקופה שחלפה עד מסירת הרישיון לרשות כאמור בסעיף.

יש מצבים שבהם אין לנהג רישיון נהיגה להפקדה, נגון במקרה שבו הופקד הרישיון לצורך פסילה אחרת או במקרה שאבד. לפיכך מוצע לקבוע כי ניתן להפקיד גם מסמך אחר שנקבע בתקנות.

עוד קובע סעיף 42 לפקודה, כי בחישוב תקופת פסילת הרישיון לא תובא בחשבון תקופת מאסר בפועל שנשא בעל הרישיון בשל אותה עבירה שבשלה נגזר עליו מאסר. טעמה של הוראה זו הוא בכך שאסיר ממילא אינו נוהג, וחפיפה בין מאסר בפועל לפסילת רישיון נהיגה מרוקנת מתוכן את הפסילה לגבי תקופת המאסר. מאסר בפועל יכול להיות מבוצע בעבודות שירות, ובמקרה זה, לפסילת רישיון הנהיגה יש משמעות מעשית גם בחופף לתקופת המאסר. לפיכך מוצע לקבוע כי לעניין חישוב תקופת פסילת רישיון הנהיגה, לא יבוא בחשבון מאסר בפועל שאיננו מבוצע בדרך של עבודות שירות.

- (2) בסעיף קטן (ב), בסופו יבוא "ורשאי הוא להורות על פסילת הנאשם מקבל או מהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה שלא תעלה על 30 ימים, אם הדבר דרוש לצורך ניהולו התקין של הדין";
- (3) סעיף קטן (ג) – בטל.

תיקון סעיף 47

22. בסעיף 47 לפקודה –

- (1) בסעיף קטן (ב), המילה "לעיניו" – תימחק ואחרי "בתוספת הרביעית" יבוא "למעט עבירה שדבר ביצועה התגלה באמצעות צילום כמשמעותו בסעיף 27א";
- (2) בסעיף קטן (ה) –

- (א) בפסקה (1), אחרי "בעבירה" יבוא "מן העבירות המפורטות בחלק א' לתוספת הרביעית, או בעבירה";
- (ב) בפסקה (2), אחרי "בעבירה" יבוא "מן העבירות המפורטות בחלק ב' לתוספת הרביעית, או בעבירה";
- (ג) בפסקה (3), במקום "המפורטות" יבוא "העבירות המפורטות בחלק ג'".

תיקון סעיף 49

23. בסעיף 49, המילים "התשכ"ה–1965" – יימחקו.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסמוך לאירוע של תאונת דרכים. לפי הנוסח הקיים, קיימת סמכות לפסילה מינהלית בשל עבירה רק אם העבירה בוצעה לעיני השוטר או אם הנהג נחשד בעבירה שגרמה לתאונה. התוצאה היא שלא ניתן להטיל פסילה מינהלית בשל עבירה המנויה בתוספת הרביעית שלא גרמה לתאונה, אם זו לא בוצעה לעיני שוטר, כגון הפקרה אחרי פגיעה.

לאור העובדה שהחלטה בדבר פסילה מהחזיק ברישיון הנהיגה מתקבלת רק אחרי קיום שימוע לנהג כאמור בסעיף 47(ג) לפקודה, והיא מותנית בכך שלקצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה היה יסוד סביר להניח שיוגש כתב אישום נגד אותו נהג, נראה כי הדרישה הקיימת כי העבירה בוצעה לעיני השוטר, היא מחמירה מדי ומגבילה יתר על המידה את סמכות קצין המשטרה להטיל פסילות מינהליות.

לפיכך מוצע לקבוע מפורשות כי אם התקיים אצל שוטר יסוד סביר להניח, כי נהג ביצע עבירה המנויה בתוספת הרביעית, תקום לקצין משטרה סמכות להטיל עליו פסילה מינהלית, בכפוף לכל ההוראות הקיימות בדבר ביצוע ההליך ולקבלת ההחלטה.

מוצע לקבוע כי הוראה זו לא תחול על עבירות שהתגלו באמצעות מכשירי אכיפה אלקטרוניים, כיוון שיש פער זמנים בין מועד ביצוע העבירה למועד פינוח ממצאי מכשירי האכיפה האמורים, שיש בו כדי לפגוע בצידוק להטיל פסילה מינהלית.

נוסף על כך סעיף 47 לפקודה קובע מדרג פסילות מינהליות בידי קצין משטרה, באופן זה: עבירות שגרמו לתאונה קטלנית – פסילה מהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 90 ימים; עבירות שגרמו לתאונות דרכים שבה נחבל אדם או ניוזק רכוש – פסילה מהחזיק ברישיון נהיגה

בסמוך לתום הפסילה המינהלית שנקבעה לפי סעיפים 47 או 50 לפקודה, התמשכות של הדין עלולה ליצור מצב שבו יש להחזיר לנאשם את רישיון הנהיגה כשכתב אישום בשל גרימת תאונה קטלנית ובקשה לפסילת רישיון הנהיגה עד גמר ההליכים, תלויים ועומדים נגדו. לפיכך מוצע להוסיף בסעיף 46 הוראה ולפיה בית המשפט רשאי להורות כי הנאשם יהיה פסול מקבל או מהחזיק ברישיון נהיגה במהלך תקופת הדין על שאלת הפסילה עד תום ההליכים, ובלבד שתקופה זו לא תעלה על 30 ימים. הוראה מקבילה קיימת בסעיף 21(ד) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו–1996, לעניין המשך החזקה במעצר של נאשם, במהלך הדין בשאלת מעצרו עד תום ההליכים.

עוד מוצע לקבוע עילה חדשה לפסילה מהחזיק ברישיון נהיגה עד גמר הדין, והיא אי-התייצבות לדין באישומים ברשימת עבירות חמורות במיוחד. רשימה זו תיקבע בתוספת השישית לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב–1982 (להלן – חוק סדר הדין הפלילי), כמפורט בפסקה (6) לסעיף 58 להצעה, כחריג לפטור מהתייצבות הקבוע בסעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי. התיקון המוצע נועד להתמודד עם תופעה ולפיה הנאשמים נמנעים מלהתייצב למשפט כדי שלא יהיה ניתן להטיל עליהם עונש מאסר או כדי שיהיה קושי להביא לידיעתם עונשים אחרים, דוגמת פסילה, וממילא יהיה קושי לגרום לכך שיישאו עונשים אלה. בעבירות מסוימות וחמורות במיוחד, האינטרס הציבורי בשפיטת הנאשם בפניו גובר על האינטרס של יעילות הדין, שבשלו ניתן דרך כלל פטור מהתייצבות למשפט בעבירות חמורות.

סעיפים 47 לפקודה מעניק לקצין משטרה סמכות 22 ו-54 להטיל פסילה מהחזיק ברישיון נהיגה, בסמוך לביצוע עבירה המנויה בתוספת הרביעית או

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "תקופת פסילה עד גמר הדין";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "46" יבוא "46(א)";

(3) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) פסל בית המשפט בעל רישיון לפי סעיפים 46(א), 46(ב) או 47(ט), יקצוב בית המשפט את תקופת הפסילה."

25. בסעיף 55(ב), במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".

26. בסעיף 56 לפקודה –

(1) האמור בו יסומן "א)", ובו המילים "או שבעל רישיון הנהיגה הוא פרוע או מופרע" – יימחק;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות בעניין הנסיבות שבהן יראו בדרך נהיגתו של בעל רישיון נהיגה סכנה לעוברי דרך, ואת התקופות לפסילתו מהחזיק ברישיון נהיגה על ידי רשות הרישוי."

27. בסעיף 57 לפקודה –

(1) בכותרת השולים, המילה "פקיעתה" – תימחק;

(2) סעיף קטן (ב) – בטל;

(3) בסעיף קטן (ג), במקום הרישה עד המילה "לאשר" יבוא "הוגשה בקשה לפי סעיף קטן (א), רשאי שופט תעבורה לאשר".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 24 סעיף 50(א) לפקודה קובע בין השאר כי פסילה עד גמר בירור הדין שנקבעה בטרם הגשת כתב אישום, תבוטל כעבור שלושה חודשים אם לא הוגש בינתיים כתב אישום. לאור התיקון לסעיף 46 לפקודה בנוסחו בסעיף 20 להצעה, מוצע להתאים את נוסח סעיף 50(א) לפקודה, כך שיתייחס רק לפסילות לפי סעיף 46(א).

סעיף 50(ב) לפקודה קובע "עברו ששה חודשים מיום שנפסל בעל רישיון לפי הסעיפים 46 או 47 ולא ניתן פסק דין לגבי המעשה או המחלל שבגללם נפסל – בטלה הפסילה, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת". מוצע להחליף הוראה זו, ולקבוע כי פסילה עד גמר בירור הדין, לפי סעיף 46(א) או 46(ב), תהיה לתקופה שקצב בית המשפט. בכך יותאם אורך הפסילה להערכה ריאלית של משך הזמן הנדרש לניהול התיק וייחסכו הליכים מיותרים להארכת תקופת הפסילה. תקופה זו כפופה, כמוכן, לזכות לבקש עיון חוזר או להגיש ערר, כאמור בסעיף 49 לפקודה.

סעיפים בשנת 2008 החלה הרשות הרישוי לעשות שימוש בסמכות לפי סעיף 56 לפקודה, לפסול נהגים מהחזיק ברישיון נהיגה, אם שוכנעה שברוך נהיגתם יש משום סכנה לעוברי דרך. בעקבות רע"פ 3676/98 זנו נ' מדינת ישראל (להלן – רע"פ זנו), הותקנה תקנה 212 לתקנות, לעיגון אמות המידה לפסילה כאמור. כדי לשפר את העיגון החוקי של הליך הפסילה האמור ולייעלו, מוצעים השינויים האלה בהסדר החוקי:

לתקופה של 60 ימים; עבירות המנויות בתוספת הרביעית – פסילה מהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 30 ימים.

מוצע לשנות מדרג זה, כך שתקום סמכות לפסילה מינהלית לתקופות של 60 או 90 ימים בנסיבות נוספות אף אם לא נגרמה תאונה, וכן על חלק מהעבירות בתוספת הרביעית כפי שמוצע לתקנה בסעיף 54 להצעה, כמפורט להלן:

פסילה מהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 90 ימים: הפקרה אחרי פגיעה שנעשתה ביודעין וכן, אם נגרמה תאונה שבה נפגע אדם או ניוזק רכוש – גם נהיגה בשכרות, כניסה למפגש מסילת ברזל לאחר שירד המחסום או כשרכבת נראית או נשמעת מתקרבת, עומס יתר של 25 אחוזים או יותר מהמשקל המותר ועקיפות מסוכנות;

פסילה מהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 60 ימים: נהיגה בשכרות בריכוז אלכוהול הגבוה מעל פי 1.5 מהריכוז המותר; חציית מפגש מסילת ברזל כשהמחסום יורד או כשרכבת מתקרבת נראית או נשמעת; מהירות מופרזת קיצונית – מעל 55 קמ"ש מעל המותר בדרך עירונית ומעל 65 קמ"ש מעל המותר בדרך שאינה דרך עירונית; עבירות המנויות בחלק ג' לתוספת הרביעית או לפי התוספת השביעית לצורך סמכות להטיל פסילה מינהלית של 30 ימים, שנעברו בידי נהג חדש.

(1) בסעיף קטן (א)(2), המילה "לעיניו" – תימחק, ואחרי "לתוספת השביעית" יבוא "למעט עבירה שדבר ביצועה התגלה באמצעות צילום כמשמעותו בסעיף 27א";

(2) בסעיף קטן (ב)(2), במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".

29. בסעיף 57ב(א) לפקודה, במקום "מבית המשפט, המוסמך לדון בעבירות תעבורה" יבוא "מבית משפט לתעבורה".

30. בסעיף 57(א) לפקודה, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".

31. במקום סעיף 59 לפקודה יבוא:

"הפסקת הפסילה 59. הוגשה בקשה לפי סעיף 57(א) ולא ניתנה החלטת שופט התעבורה בתוך 60 ימים מיום החלטת רשות הרישוי על הפסילה, רשאי בית המשפט להורות על הפסקת הפסילה עד למתן החלטה לפי סעיף 57(ג)."

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 28 סעיף 57א לפקודה מסמיך קצין משטרה לתת לנהג הודעת איסור שימוש ברכב, בין השאר אם הנהג עבר לעיניו, לכאורה, עבירה מן העבירות המנויות בחלק א' לתוספת השביעית.

לאור העובדה שהחלטה בדבר מתן הודעת איסור שימוש מתקבלת רק אחרי שימוע לנהג כאמור בסעיף 57א(א)(2) לפקודה, והיא מותנית בכך שלקצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה היה יסוד סביר להניח שיוגש כתב אישום נגד אותו נהג, נראה כי הדרישה הקיימת שהעבירה בוצעה לעיני השוטר, היא מחמירה מדי ומגבילה יתר על המידה את סמכות השוטר לפתוח בהליכים לקראת השבתת הרכב, שכן סמכות זו לא תחול על עבירות לכאורה מהמנויות בתוספת השביעית שנודע עליהן בדיעבד, כגון בחקירת תאונת דרכים.

לפיכך מוצע לקבוע מפורשות כי אם התקיים אצל שוטר יסוד סביר להניח, כי נהג ביצע עבירה המנויה בתוספת השביעית, תקום לקצין משטרה סמכות למסור לו הודעת איסור שימוש ברכב, בכפוף לכל ההוראות הקיימות בדבר ביצוע ההליך וקבלת ההחלטה. מוצע לקבוע כי הוראה זו לא תחול על עבירות שהתגלו באמצעות מכשירי אכיפה אלקטרוניים, כיוון שיש פער זמנים בין מועד ביצוע העבירה למועד פענוח ממצאי מכשירי האכיפה האמורים, שיש בו כדי לפגוע בצידוק למסור הודעת איסור שימוש מינהלי.

סעיף 29 סעיף 57ב קובע כי בקשות לביטול הודעת איסור שימוש יוגשו לבית המשפט המוסמך לדון בעבירות תעבורה. מאחר שכל בית משפט המוסמך לדון בפלילים מוסמך לדון בעבירות תעבורה, מוצע להבהיר כי הסמכות לכך מסורה לבית המשפט הייעודי לעבירות תעבורה, בית המשפט לתעבורה.

1. יושמטו מסעיף 56 לפקודה המילים "פרוע או מופרע" לגבי נהגים שניתן לשקול את פסילת רישיון הנהיגה שלהם, באשר אין במונחים אלה משום אמת מידה ראויה להפעלת סמכות מינהלית. כמו כן תיקבע בסעיף הסמכה מפורשת לעיגון אמות המידה כאמור בתקנות. לפי רע"פ זנו הנזכר, נקבעה תקנה 212ב האמורה מכוח סמכותו הכללית של השר להתקין תקנות לביצוע הפקודה. נראה כי כאשר מדובר בסמכות בעלת השפעה כה משמעותית על יחידים מהציבור – פסילה מינהלית לכמה שנים, ראוי כי אמות המידה ייקבעו מכוח הסמכה מפורשת וכי אלה יהיו נתונות לפיקוח פרלמנטרי, אף כי הסמכות המדוברת איננה עונשית;

2. סעיף 57(ב) לפקודה קובע כי "פסילה לפי סעיף 56 תפקע כחמש 30 יום מיום החלטת הפסילה, אם לא הוגשה לשופט תעבורה בקשה לאישורה לפני תום מועד זה או אם לא בוטלה על ידי השופט לפני כן". מאחר שחזקת התקינות השלטונית עומדת לרשות הרישוי בהקשר זה כבכל הקשר מינהלי אחר, מוצע לבטל סעיף זה שקובע שיש לאשר את הפסילה לפי סעיף 56. יובהר, כי אין בכך כדי לפגוע בזכותו של נפגע מהחלטת פסילה של רשות הרישוי, לבקש את ביטולה, בהתאם לתקנות שהותקנו לפי סעיף 58 לפקודה. מוצע לקבוע כי בקשה זו תידון כבעבר לפני בית המשפט לתעבורה, ולא כעתירה מינהלית, בשל המקצועיות הייחודית של בית המשפט לתעבורה בהערכת מסוכנותם של נהגים;

3. סעיף 59 בנוסחו כיום קובע הפסקה אוטומטית של הפסילה בתום 60 ימים מיום החלטת רשות הרישוי על הפסילה, אם טרם הסתיים הדיון בבקשות לגביה. בהתאמה להצעה לבטל את הצורך באישור הפסילות, מוצע לבטל את הכלל של ההפסקה האוטומטית אם לא ניתן אישור בתוך 60 ימים, ולהחליפו בכלל גמיש של הסמכת בית המשפט לתעבורה, להפסיק את הפסילה עד למתן ההחלטה.

- תיקון סעיף 61 32. בסעיף 61(א) לפקודה, אחרי "את הרישיון" יבוא "או מסמך אחר שנקבע לכך" ובסופו יבוא "ומניין הפטילה יחל ביום שבו הומצא הרישיון או המסמך האחר כאמור".
- תיקון סעיף 61 33. בסעיף 61(ח)(1), במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".
- תיקון סעיף 161 34. בסעיף 161, המילים "התשל"ז-1977" – יימחקו.
- תיקון סעיף 62 35. בסעיף 62 לפקודה –
- (1) ברישה, המילים "התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין)" – יימחקו, ובמקום "לחוק העונשין" יבוא "לחוק העונשין, אשר לא יפחת מפי שניים מן הקנס שנקבע לאותה עבירה בהוראות לפי סעיף 30, ואולם רשאי בית המשפט, בנסיבות מיוחדות שיפרט בפסק הדין, להורות על קנס נמוך יותר";
- (2) בפסקה (2), אחרי "ברשלנות" יבוא "בין השאר בהתייחס לתנאי הדרך לרבות למצב הדרך, למצב הרכב, למצב התנועה, לתמרורים המוצבים בדרך או לאותות השוטרים".
- תיקון סעיפים 64 ו-62 36. בסעיפים 62 ו-64, המילים "התשל"ז-1977" – יימחקו.
- תיקון סעיף 64 37. בסעיף 64 לפקודה –
- (1) בסעיף קטן (א) –

ד ב ר י ה ס ב ר

הימנעות מפגיעה בזכות הגישה לערכאות. לצדו של עונש מינימום זה שמורה לבית המשפט הסמכות להורות על קנס נמוך יותר, בנסיבות מיוחדות שיפרט בפסק הדין.

אין לראות בהצעה זו משום סטייה ממדיניות הממשלה נגד עונשי מינימום, כיוון שעבירת קנס לפי טיבה היא עבירה שבצדה עונש קבוע וידוע, המופחת יחסית לחומרת העבירות, תמורת היעילות שבהליך זה.

נוסף על כך ברשימת העבירות המנויה בסעיף זה, קיימת העבירה של "נוהג ברכב בדרך בקלות ראש, או ברשלנות, או במהירות שיש בה בנסיבות המקרה סכנה לציבור, אף אם היא פחותה מן המהירות המקסימלית שנקבעה" (פסקה (2)). במקביל קיימת תקנה 21(ג) לתקנות התעבורה, שבה נקבע כי "לא ינהג אדם רכב בקלות ראש או בלא זהירות, או ללא תשומת לב מספקת בהתחשב בכל הנסיבות ובכלל ובין השאר בסוג הרכב, במטענו, בשיטת בלמיו ומצבם, באפשרות של עצירה נוחה ובטוחה והבחנה בתמרורים, באותות שוטרים, בתנועת עוברי דרך ובכלל עצם הנמצא על פני הדרך או בסמוך לה ובמצב הדרך".

החלוקה בין סעיף 62(2) לפקודה ותקנה 21(ג) לתקנות התעבורה אינה ברורה לחלוטין כמו גם השיקולים שהנחו את האבחנה בין ההוראה בפקודה להוראה בתקנות כאמור. לפיכך מוצע להוסיף לסעיף 62(2) לפקודה את הנהיגה בחוסר תשומת לב לתנאי הדרך, שמוצדק כי תיכלל בהסדר בפקודה, ובהמשך תתוקן בהתאם לכך תקנה 21(ג) לתקנות התעבורה.

סעיף 37 בדיקות שכרות לנהיגים נערכות בחלוף פרק זמן מסוים מנהיגה שלגביה מתייחסת הבדיקה. בדרך כלל מדובר על תשאול קצר של הנהג הנבדק ולעתים גם בדיקה במכשיר המכונה "נשיפון" שממציאו אינם

סעיף 32 סעיף 61 לפקודה קובע כי מי שרישיונו נפסל חייב להמציאו לרשות שנקבעה בתקנות. יש מצבים שבהם מי שנפסל אינו יכול להפקיד את רישיון הנהיגה שלו, בין אם משום שהוא אבד או נגנב, ובין אם משום שהוא הופקד כבר לשם ריצוי פטילה אחרת. לפיכך מוצע לקבוע הסמכה מפורשת להסדיר בתקנות אפשרות הפקדה של מסמכים חלופיים.

סעיף 35 סעיף 62 לפקודה קובע רשימת עבירות תעבורה, ואת העונש החל עליהן, שהוא מאסר שנתיים או קנס לפי סעיף 61(א)(3) לחוק העונשין; סעיף 68 לפקודה מחיל עונשים אלה גם על העבירות הקבועות בתקנות התעבורה. כמו כן קובע הסעיף כי אם עבירת התעבורה הוכרזה עבירת קנס (כפי שאכן נעשה לגבי עבירות תעבורה רבות), עונש הקנס שיוטל עליה יהיה פי 1.25 מעונש הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין.

הנתונים מלמדים כי כ-30 אחוזים מן התיקים המתנהלים בבית המשפט לתעבורה מקורם בבקשות להישפט על עבירות קנס, וחלקם הגדול מסתיים בהודאה של הנאשם ובהרשעתו בעבירה נשוא הודעת הקנס. בכך נוצר עומס על בתי המשפט לתעבורה שאין לצדו תועלת כלשהי הצעת חוק זו כוללת כמה הצעות שנועדו להרתיע מפני הגשת בקשות להישפט במצבים אלה, כמפורט בסעיף זה ובסעיף 58 להלן.

מוצע לקבוע כי העונש על עבירת קנס שדן בה בית המשפט, לא יפחת מפי שניים מן הקנס הקבוע לאותה עבירה בצו התעבורה (עבירות קנס), התשס"ב-2002, כשהקנס הגבוה ביותר הנקוב שם כיום הוא בסך 1,000 שקלים חדשים. הכפלה בשיעור זה מהווה איזון ראוי בין הרתעה מפני הגשת בקשות סרק לבית המשפט לבין

(א) בהגדרה "משקה משכר", במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";

(ב) בהגדרה "שיכור" –

(1) בפסקה (3), במקום "שר התחבורה" יבוא "השר" ובסופה יבוא "וחוקה שריכוז זה היה בגופו במהלך שלוש השעות שקדמו לנטילת דגימות הנשיפה, השתן או הדם, אלא אם כן הוכיח אחרת ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי";

(2) בפסקה (א3), ברישדה, בסופה יבוא "ותחול עליו החוקה כאמור בפסקה (3)";

(3) בפסקה (4), אחרי "מסוכן" יבוא "באין תוצאה של בדיקת מעבדה, לרבות אם לא נערכה בדיקה כאמור" ובמקום "בדמו" יבוא "בגופו";

(2) בסעיפים קטנים (1א), (ב1) ו-(ג), במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".

תיקון סעיף 65

38. בסעיף 65 לפקודה –

(1) בכותרת השוליים, במקום "עצירת רכב לפני" יבוא "חציית";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "מאה אלף לירות" יבוא "כאמור בסעיף 61(א) (3) לחוק העונשין";

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) לא יימצא עובר דרך על מסילת ברזל שאינה מסילת ברזל מקומית, אלא במפגש מסילת ברזל.

ד ב ר י ה ס ב ר

כגון באמצעות ממצאי "בדיקת מאפיינים" משטרתית. הסמכות לקבוע שכרות של נהג כאמור מסויגת למצב שבו אין ממצא של בדיקת דגימות שהוכיחה שריכוז האלכוהול נמוך מהסף החוקי. נוסח הסייג משאיר חוסר בהירות לעניין הסמכות להסתמך על ראיות חיצוניות לשכרות מקום שבו לא נערכה בדיקת דגימות כלל כגון כשלא היתה אפשרות ליטול דגימה או שהיתה תקלה בבדיקת הדגימות ולא ניתנה בה תוצאה. לפיכך מוצע להבהיר בהגדרה "שיכור" שבסעיף 64 לפקודה, את האפשרות להסתמך על ראיות חיוניות גם במקרה שבו לא בוצעה כלל בדיקת דגימות.

סעיפים 39 לפקודת מסילות הברזל [נוסח חדש], 38 ו-57 התשל"ב-1972 (להלן – פקודת מסילות הברזל), קובע כי "מי שבמויד רוכב על בהמה, אופניים, גולה או רכב אחר, או נוהג בהם, על מסילה, או חוצה מסילה כאמור במקום שלא נועד לחציה, דינו – הקנס הקבוע בסעיף 61(א) (1) לחוק העונשין".

בשנים האחרונות, עם התרחבות התשתית המסילתית ברחבי הארץ, סגירת חלק ממעברי המסילות שהיה בהם סיכון בטיחותי ותפוצה מתרחבת של כלי רכב בעלי יכולת עבירות גבוהה בתנאי שטח, התגלתה תופעה של חציית מסילות שלא במפגשים המיועדים לכך. חצייה זו היא מסוכנת ביותר באשר היא מתרחשת במקומות בלתי צפויים ובקטעי מסילה המיועדים לתנועת רכבות במהירות גבוהה שבהם לעתים גם הראות של נהג הקטר מוגבלת. לא זו אף זו, לעתים כלי הרכב מצליחים לעלות על תשתית

קבילים ראייתית. במצבים של תאונה עשוי לחלוף פרק זמן ארוך יותר בין התאונה והפסקת הנהיגה, לבין בדיקת השכרות. פער זמנים זה עשוי להעלות את הטענה שגם אם הנהג נמצא שיכור בבדיקה, הרי שבעת הנהיגה הוא לא היה "שיכור" כמשמעות המונח בפקודה, שכן האלכוהול הגיע לדגימה שנבנתה, במרווח הזמנים האמור.

ועדה בין-משרדית בראשות ד"ר שלמה אלמוג, לשעבר מנהל המעבדה הטוקסיקולוגית בבית חולים שיבא, שמונתה בידי המנהל הכללי של משרד הבריאות, בחנה שאלה זו והמליצה בדוח שהגישה בדצמבר 2010 לקבוע חוקה ולפיה רמת האלכוהול שנמצאה בגוף לפי בדיקת דגימות היתה בגוף במהלך שלוש השעות שקדמו לבדיקה. בדוח הוזכרו חוקות דומות (שמשך הזמן שיחולו משתנה בין שתיים לארבע שעות) במדינות שונות בארה"ב, וכן פסיקה של בית המשפט של אינדיאנה (*Chileutt v. State of Indiana*, 544 n.e. 2nd; 1989 Indi.App. שבה נקבע שהסעיף חוקתי לאור האפשרות של הנהג להפריך את החוקה, וכי למדינה יש אינטרס בהגנת בריאותם ושלומם של אזרחיה מפני נהיגים שיכורים).

מאחר שחוקה זו נסמכת על ידע מדעי, מוצע לקבוע כי סתירתה מחייבת הבאת ראיות לסתור ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט האזרחי, ולא די בלעורר ספק סביר בדבר נכונותה במקרה המסוים.

נוסף על כך לפי הדין הקיים ניתן לקבוע שכרות של נהג לפי הוכחות חיצוניות של השפעת אלכוהול או סמים,

(ד) עובר דרך, למעט נוהג רכב, העובר על הוראות סעיף קטן (ג), דינו – מאסר וקנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין; נוהג רכב העובר על הוראות סעיף קטן (ג), דינו – מאסר שלוש שנים וקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, ואם גרמה העבירה לעצירתה של רכבת, דינו – מאסר חמש שנים וקנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ה) בסעיף זה –

”מסילת ברזל” – כמשמעותה בסעיף 2(1) או 2(2) לפקודת המסילות;

”מסילת ברזל מקומית” – כהגדרתה בסעיף 46 לפקודת המסילות;

”מפגש מסילת ברזל” – מקום שדרך ומסילת ברזל חוצים זו את זו במפלס אחד והוא מסומן בתמרוך שנקבע לכך;

”פקודת המסילות” – פקודת מסילות הברזל [נוסח חדש], התשל”ב–1972⁶.

- תיקון סעיף 65 39. בסעיף 65א(א) לפקודה, במקום ”שר התחבורה והבטיחות בדרכים (בפקודה זו – השר) יבוא ”השר”.
- תיקון סעיף 67 40. בסעיף 67 לפקודה, במקום הסיפה החל במילים ”דינו – מאסר” יבוא ”דינו, נוסף על כל עונש אחר, עונש מאסר ובלבד שלא יוטל עליו צו מבחן בלבד או עונש מאסר שכולו על תנאי, אלא בנסיבות מיוחדות שיפרט בפסק הדין”.
- תיקון סעיף 68 א 41. בסעיף 68א(א) לפקודה, המילים ”התשל”ז–1977” – יימחקו.
- תיקון סעיף 69 א 42. בסעיף 69א לפקודה, בכל מקום, במקום ”שר התחבורה” יבוא ”השר”.
- תיקון סעיף 69 א 43. בסעיף 69א לפקודה, המילים ”התשל”ז–1977” – יימחקו.
- תיקון סעיפים 70, 71 ו-71א לפקודה, במקום ”שר התחבורה” יבוא ”השר”.
- 70 זב, 71 ו-71א 72. בסעיף 72 לפקודה –

ד ב ר י ה ס ב ר

3. מוצע לקבוע כי הקנס על חצייה אסורה של מסילה על ידי עובר דרך שאיננו נוהג ברכב, קרי, הולך רגל, רוכב אופניים או רוכב על בהמה, יהיה כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין כפי שקבוע היום, כיוון שהסיכון וההפרעה שהם יוצרים הוא נמוך יחסית. לעומת זאת, עבירה כאמור שבוצעה על ידי נוהג רכב, דינה קנס גבוה יותר, כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, ואם העבירה גרמה לעצירת רכבת – מאסר חמש שנים וקנס כאמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

סעיף 40 40. סעיף 67 לפקודה קובע כי נהיגה בזמן פסילת רישיון נהיגה או נהיגה בניגוד לתנאי הרישיון הן עבירות שעונשן מאסר שלוש שנים וקנס של 100,000 לירות. מוצע להשמיט את ההתייחסות לעונש בלירות, להשאיר את עונש המאסר של שלוש שנים ולקבוע לעניין עבירות אלה, שאם הן נמצאו ראיות למאסר, המאסר יהיה מאסר בפועל ולא על תנאי ולא יומר בצו מבחן, שכן רק בהיווצר צירוף נתונים לא שכיח עומדת לפני הנהג הבחירה אם לצייט לחוק או להפר אותו. לפיכך עונש מאסר על תנאי או צו מבחן יהיה ברובם הגדול של המקרים, חסר משמעות.

המסילה אך לא מצליחים להשלים את החצייה ונתקעים עליה. רכב החוצה או המנסה לחצות מסילה בעת שרכבת מתקרבת עלול לגרום לתאונה, תוך גרימת נזק ונפגעים הן ברכב החוצה והן ברכבת, ובכל מקרה מחייב בלימה עד כדי עצירה מוחלטת של הרכבת, דבר שיש בו כדי לשבש את תפקודה התקין של הרכבת ולפגוע בשירות שעליה לתת ללקוחותיה.

לאור האמור מוצע לשנות את ההסדר כדלקמן:

1. מוצע לבטל את סעיף 39 לפקודת מסילות הברזל ולהעביר את ההסדר האמור בו להסדר המקביל לעניין חציית מסילות במפגשים הייעודיים שבפקודה. שינוי זה יש בו כדי ליצור הסדר אחיד ועקיב לעניין עבירות דומות, ולאחד את השפיטה וסדרי הדין כעבירות תעבורה. מאחר שהעבריון בהקשר זה הוא עובר דרך מתאים לראות את עבירת חציית מסילת הרכבת כעבירת תעבורה.
2. מוצע לקבוע בפקודה איסור על הימצאות של עובר דרך כפי שהוגדר בסעיף 1 לפקודה על מסילת ברזל אלא במפגש המתאים לאותו סוג עובר דרך.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 23, עמ' 485.

- (1) ברישה, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";
- (2) בפסקה (2), במקום "ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש]", התש"ל-1970 יבוא "הביטוח".
46. בסעיפים 74 ו-75 לפקודה, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".
תיקון סעיפים 74 ו-75
47. בסעיף 76 לפקודה, בכל מקום, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".
תיקון סעיף 76
48. בסעיף 74 לפקודה –
(1) בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), במקום "שר התחבורה" יבוא "השר";
(2) בסעיף קטן (ג), המילים "התשל"ז-1977" – יימחקו.
49. בסעיף 77 לפקודה, בכל מקום, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".
תיקון סעיף 77
50. בסעיפים 79, 80 ו-83(א)(2) לפקודה, במקום "שר התחבורה" יבוא "השר".
תיקון סעיפים 79, 80 ו-83
51. בסעיף 84 לפקודה –
(1) בסעיף קטן (ג1)(3), בכל מקום, במקום "השר" יבוא "השר המוסמך";
(2) בסעיף קטן (ג2) –
(א) ברישה, בכל מקום, במקום "השר" יבוא "השר המוסמך";
(ב) במקום ההגדרה "השר" יבוא:
"השר המוסמך" – השר כהגדרתו בחוק רשות השידור";
52. בתוספת הראשונה לפקודה –
(1) מתחת לכותרת, במקום "(סעיפים 38 ו-39)" יבוא "(סעיפים 38, 38 א ו-39)";
(2) אחרי פרט 2א יבוא:
"ב. עבירה לפי סעיף 65";
(3) בפרט 3, המילים "התשל"ז-1977" – יימחקו;
- (4) בפרט 4, אחרי "26(2)" יבוא "או (4), (2)ג, 54(א) לגבי מהירות העולה ביותר מ-55 קמ"ש מעל למהירות המרבית המותרת בדרך עירונית ולגבי מהירות העולה ביותר מ-65 קמ"ש מעל למהירות המרבית המותרת בדרך שאינה דרך עירונית".
53. בתוספת השנייה לפקודה –
(1) מתחת לכותרת, במקום "(סעיפים 38 ו-39)" יבוא "(סעיפים 38, 38 א ו-39)";
(2) בפרט 1, במקום "(4)62 או 65" יבוא "או (4)62";

ד ב ר י ה ס ב ר

מסילת ברזל כשאמצעי האזהרה מתריעים על התקרבות רכבת, כשהמחסום מורד או נע או כשהרכבת נראית או נשמעת מתקרבת; כשהנהג או הרכב במצב השולל את השליטה ברכב; נסיעה במהירות גבוהה באופן קיצוני – 55 קמ"ש מעל המותר בדרך עירונית ו-65 קמ"ש מעל המותר בדרך שאינה דרך עירונית.

כל העבירות שמוצע להוסיף לתוספת הראשונה הן עבירות שכלולות היום בתוספת השנייה ומוצע לתקן את התוספת השנייה בהתאם.

סעיפים סעיף 38 לפקודה קובע פסילת מינימום של 52 ו-53 שלושה חודשים בהתקיים אחד מאלה: נעברה עבירה המנויה בתוספת הראשונה לפקודה, עבירה המנויה בתוספת השנייה לפקודה שגרמה לתאונת דרכים עם נפגעים או נוק לרכוש, או כל עבירת תעבורה שגרמה לתאונת דרכים שבה נחבל אדם חבלה של ממש.

מוצע לכלול עבירות חמורות נוספות בתוספת הראשונה, כעבירות שתחול עליהן פסילת מינימום גם אם לא גרמו תאונה, והן: הפקדה אחרי פגיעה; כניסה למפגש

- (3) בפרט 4, המילים "26(4), 27(ג)" – יימחקו;
- (4) בפרט 5, אחרי "ביותר מ־30 קמ"ש" יבוא "ועד 55 קמ"ש" ואחרי "ביותר מ־40 קמ"ש" יבוא "ועד 65 קמ"ש".
54. בתוספת הרביעית לפקודה –
- (1) לפני פרט (1) יבוא:

"חלק א'

- (1) עבירה לפי סעיף 64א(ב) או (ג);
- (2) עבירה לפי סעיפים 62(3) או 65א(2) או (3). לפי תקנה 85א(5) לתקנות בשהמשקל הכולל של הרכב מגיע ל־25 אחוזים או יותר מהמשקל המרבי המותר לפי רישיון הרכב, או לפי תקנה 47ד) או 47ה) לתקנות, והכול כשנגרמה תאונת דרכים שבה נפגע אדם או ניזוק רכוש.

חלק ב'

- (1) עבירה לפי סעיף 62(3), כשריכוז האלכוהול בגוף הנהג עולה על פי 1.5 מהריכוז שנקבע לפי סעיף 64ב ואם חלה עליו פסקה 3א) להגדרה "שיכור" שבסעיף 64ב – כשריכוז האלכוהול בגוף עולה על הריכוז שנקבע בפסקה האמורה;
- (2) עבירה לפי סעיף 64א(א);
- (3) עבירה לפי סעיף 65א(2) או (3);
- (4) עבירה לפי תקנה 54 לתקנות, לגבי מהירות העולה ביותר מ־55 קמ"ש מעל למהירות המרבית המותרת בדרך עירונית ולגבי מהירות העולה ביותר מ־65 קמ"ש מעל המהירות המרבית המותרת, בדרך שאינה דרך עירונית;
- (5) עבירה לפי חלק ג' לתוספת זו או לפי התוספת השביעית, שנעברה בידי נהג חדש.

חלק ג'";

- (2) בחלק ג' –
- (א) אחרי פרט (3) יבוא:
- "3א) עבירה לפי תקנה 44 לתקנות, שגרמה לסיכון לעובר דרך";
- (ב) בפרט (5), במקום "47ה(5)" יבוא "47ה(1) או (5)" והסיפה החל במילים "לגבי עקיפה מסוכנת" – תימחק;
- (ג) בפרט (6), אחרי "מ־30 קמ"ש" יבוא "ועד 55 קמ"ש" ואחרי "מ־40 קמ"ש" יבוא "ועד 65 קמ"ש";
- (ד) בפרט (11), בסופו יבוא "כשריכוז האלכוהול בגוף הנהג הוא עד פי 1.5 מהריכוז שנקבע לפי סעיף 64ב";
- (ה) בפרט (12), במקום "65" יבוא "65א(1)".

55. בתוספת החמישית לפקודה, בפרט 7, במקום "ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש]", התש"ל–1970 יבוא "הביטוח".

(1) בפרט 6), במקום הסיפה החל במילים "למעט נהיגת רכב" יבוא "שנעברה בידי מי שלא היה בעל רישיון נהיגה לרכב מאותו סוג, או בידי מי שנהג ברכב לאחר שרישיון הנהיגה שניתן לו פקע ולא חודש במשך שנתיים לפחות";

(2) בפרט 15), במקום "ו(ה)5" יבוא "ו(ה)1 או (5)".

57. סעיף 39 לפקודת מסילות הברזל [נוסח חדש], התשל"ב-1972⁷ – בטל.

58. בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁸ –

(1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "מעשה" יבוא:

"עבירת תעבורה" – עבירת תעבורה כהגדרתה בפקודת התעבורה [נוסח חדש], ולעניין רכבת מקומית, כהגדרתה בסעיף 46 לפקודת מסילות הברזל [נוסח חדש], התשל"ב-1972⁷;

(2) בסעיף 225א –

(א) בסעיף קטן (א1), במקום "או הודעת תשלום קנס" יבוא "הודעת תשלום קנס או הודעה על ביצוע העבירה" ובמקום "או הודעת תשלום הקנס" יבוא "הודעת תשלום הקנס או ההודעה על ביצוע העבירה";

(ב) בסעיף קטן (א2), במקום "או הודעת תשלום קנס" יבוא "הודעת תשלום קנס או הודעה על ביצוע העבירה";

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק סדר הדין הפלילי כולל כמה הוראות לעניין עבירות תעבורה, הרלוונטיות גם לעבירות לפי פקודת המסילות, שעבירות התעבורה הוחלו עליהן כאמור. מדובר בעיקר בסדרי הדין המיוחדים ובהוראות השונות כאמור בפרקים ז' ו-ח' לאותו חוק; סעיף 225א הקובע מועדי המצאה; סעיף 228 הקובע שעבירת קנס שהיא עבירת תעבורה תהיה ברירת משפט; סעיף 239 המתייחס לסדרי הזמנה בעבירות קלות; סעיף 238א – מסירת הודעה בעבירות תעבורה וסעיף 240 – סדרי דין מיוחדים בעבירות קלות.

לפיכך מוצע לקבוע שעבירת תעבורה לפי חוק סדר הדין הפלילי תכלול גם עבירות תעבורה כמשמעותן בפקודת מסילות הברזל.

כמו כן, לעניין מועד ההמצאה של הודעת תשלום קנס, הקבועה בסעיף 225א, כיום החובה היא להמציא כתב אישום בתוך 4 חודשים מיום ביצוע העבירה. בכתב האישום המשטרה כוללת גם את ההזמנה לדין ומועד הדיון, ולעתים אין אפשרות לקבוע מועד למשפט בתוך התקופה האמורה שהיא קצרה מאוד. לפיכך מוצע להסמיך את משטרת ישראל לשלוח הודעה על ביצוע עבירה בתוך המועד הנקוב בסעיף כתחליף למשלוח כתב אישום, כדי למנוע התיישנות העבירות בשל מגבלה ארגונית זו, וההזמנה לדין תישלח בהמשך. בהודעה ייכללו כל הפרטים המהותיים של העבירה, כך שהעיקוב במשלוח ההזמנה לדין לא יגרע מזכויותיו המהותיות והדיוניות של הנאשם.

סעיף 56 התוספת השביעית מונה את העבירות שבשלהן מוסמך קצין משטרה לתת הודעת איסור שימוש ברכב ובית המשפט מוסמך לצוות על איסור שימוש ברכב, לפי סעיפים 57 ו-58 לפקודה, בהתאמה. בין עבירות אלה מצויה העבירה של נהיגה בידי מי שלא ניתן לו רישיון נהיגה. מוצע להוסיף לעבירה זו גם מי שרישיון הנהיגה שהיה ברשותו פקע ולא חודש במשך שנתיים לפחות, שכן אי-החידוש במשך תקופה ארוכה מהווה זילות של עצם חובת הרישוי, וכן שוללת מאת רשות הרישוי מעין "נקודת ביקורת" שבמסגרתה נאכפות חובות הנהג ככל שהן קיימות במקרה המסוים כגון תשלום קנסות תעבורה, ביצוע אמצעי תיקון לפי שיטת הניקוד, בדיקות רפואיות ועוד. פסילת רישיון נהיגה אינה כלי אפקטיבי במצב זה, כי מדובר במי שאין לו ממילא רישיון נהיגה ברתוקף. כמו כן מוצע להוסיף את העבירה של עקיפה כשהראות לקויה או כששדה הראייה חסום או מוגבל, בגלל המסוכנות הגבוהה במיוחד של עבירה זו.

סעיף 58 תקנות מסילות הברזל (החלת תקנות התעבורה לעניין רכבת מקומית), התשע"א-2011, מחילות את תקנות התעבורה, בניגויים מתאימים, לעניין עבירות הקשורות לרכבת מקומית. ואולם אף שהן דומות במהותן, מכיוון שמדובר בעבירות מכוח פקודת המסילות, הרי שאינן נחשבות ל"עבירות תעבורה" לפי פקודת התעבורה, שם מוגדרת עבירת תעבורה (בסעיף 1) כ"עבירה על פקודה זו ועל התקנות, לרבות חוקי העזר שהותקנו לפיה";

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 23, עמ' 485.

⁸ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

(א) בסעיף קטן (א)(2), בסופו יבוא "ואם היתה העבירה עבירת קנס המנויה בתוספת הרביעית, נוסף על הודעתו על בקשתו להישפט, הפקיד ערובה בשיעור הקנס הנקוב בהודעת תשלום הקנס; לא הפקיד ערובה כאמור, יראו אותו כאילו לא הגיש הודעה על בקשתו להישפט; החובה להפקיד ערובה לא תחול על מי שהוכרז פושט רגל לפי סעיף 42 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980⁹, או הוכרז חייב מוגבל באמצעים כמשמעותו בסעיף 69 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967¹⁰ (להלן – חוק ההוצאה לפועל).";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) קנס בשל עבירת קנס המפורטת בטור א' לתוספת החמישית ניתן לשלם בתשלומים בסכומים חודשיים כמפורט לצדה בטור ב' בתוספת האמורה;

(א2) שר המשפטים רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, לשנות את התוספות הרביעית והחמישית.";

(4) בסעיף 230, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) אדם שנשפט כאמור בסעיף קטן (א) אחרי שהפקיד ערובה כאמור בסעיף 229(א)(2), וזוכה או הורשע ונגזר דינו לקנס בסכום נמוך מן הסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, תוחזר לו הערובה שהפקיד או יתרתה, לפי העניין, ויחולו ההוראות לפי חוק בתי המשפט וחוק ההוצאה לפועל כאילו היתה הערובה פיקדון, בשינויים המחויבים."

(5) בסעיף 240 –

(א) בסעיף קטן (א), אחרי "קבע" יבוא "ולמעט בעבירות המנויות בתוספת השישית";

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"ג) שר המשפטים רשאי לשנות את התוספת השישית בהסכמת השר הממונה על החיקוק שבו מנויה אותה עבירה, ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.";

ד ב ר י ה ס ב ר

בהודעת תשלום הקנס, תוחזר לו הערובה או יתרתה, לפי העניין, ועל ההחזרה כאמור יחולו תקנות בתי המשפט וההוצאה לפועל (החזרת פקדונות וקנסות), התשמ"א-1981, המסדירות את מועד ביצוע ההשבה ואת חישוב הריבית וההצמדה על הסכום המושב;

2. קבוצה משמעותית נוספת מבין המבקשים להישפט הם נאשמים המבקשים פריסה לתשלומים של הקנס שהוטל עליהם. לפי הדין הקיים, תשלום קנס הוא בתשלום אחד, אך בית המשפט מוסמך לקבוע פריסה לתשלומים של קנסות שהוא מטיל. מוצע אפוא לקבוע שנאשם רשאי לפרוס את הקנס הקבוע בהודעת תשלום הקנס, לתשלומים בני 250 שקלים חדשים כל אחד.

נוסף על כך כדי לצמצם את העומס על בתי המשפט לתעבורה הנובע מבקשות להישפט על עבירות קנס שאין לגביהן מחלוקת אמיתית על האשמה, מוצעים כמה שינויים לגבי הטיפול בהן, נוסף על המפורט בסעיף 35 לעיל:

1. רבים מן המבקשים להישפט מבקשים זאת במטרה לדחות את מועד התשלום, שכן המשפט יתנהל חודשים רבים אחרי מועד תשלום הקנס הקבוע בהודעת תשלום הקנס. לפיכך מוצע לקבוע כי תנאי לבקשה להישפט יהיה הפקדת ערובה בגובה הקנס לפי הודעת תשלום הקנס. חובת ההפקדה לא תחול על מי שנקבעו כפושטי רגל או חייבים מוגבלים באמצעים. יהיה והמבקש להישפט נמצא זכאי בדינו, או הורשע וחויב בקנס נמוך מזה שנקבע

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

¹⁰ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

(6) אחרי התוספת השלישית יבוא:

“תוספת רביעית”

(סעיף 229(א)(2))

(1) עבירה המנויה בתוספת לצו התעבורה (עבירות קנס), התשס”ב–2002¹¹, למעט עבירות שעניינן העמדת רכב וחנייתו.

תוספת חמישית

(סעיף 229(א)(1))

סכומי התשלומים החדשיים (בשקלים חדשים)	סוג עבירת הקנס
250	(1) עבירת תעבורה

תוספת שישית

(סעיף 240)

- (1) עבירה לפי סעיף 10 לפקודת התעבורה, למעט לגבי מי שהיה בעל רישיון נהיגה ולא חידשו;
- (2) עבירה לפי סעיף 62(2) או (3) לפקודת התעבורה;
- (3) עבירה לפי סעיף 64א לפקודת התעבורה;
- (4) עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה.”

59. בחוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ”ה–1995¹², בסעיף 6א, בסופו יבוא “היה בעל הרכב קטין שלא מלאו לו 18 שנים או חסוי כהגדרתו בחוק הכשרות המשפטית והאפטרופוסות, התשכ”ב–1962¹³, יראו את האפטרופוס כבעל הרכב לעניין זה.”

תיקון חוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל)

ד ב ר י ה ס ב ר

כלפיהם, ממילא לרוב לא הם בחרו בנסיעה בכביש האגרה, והדבר עלול לשמש פתח להשתמטות מתשלום האגרות.

מוצע לתקן את החוק האמור ולקבוע בו כי מקום שהרכב רשום על שם קטין או על שם חסוי, יראו את האפטרופוס כבעל הרכב לעניין זה והחיוב באגרה יחול עליו.

סעיף 59 אגרת הנסיעה בכביש חוצה ישראל על שם יצחק רבין, מוטלת על בעל הרכב הרשום לפי סעיף 6א לחוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ”ה–1995, ואין אפשרות להטב את החיוב למחזיק הרכב בפועל בעת הנסיעה בכביש. מקום שרכב רשום על שם קטין מתעורר קושי שכן אין כלי גבייה מתאימים

¹¹ ק”ת התשס”ב, עמ’ 932.

¹² ס”ח התשנ”ה, עמ’ 490.

¹³ ס”ח התשכ”ב, עמ’ 120.

